

การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก
(Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1*

SCHOOL ADMINISTRATIVE TO ENHANCE THE KINDERGARTEN TEACHER'S
COMPETENCY BY PROVIDING AN ACTIVE LEARNING EXPERIENCE FOR THE
DEVELOPMENT OF SCIENCE PROCESSING SKILLS FOR KINDERGARTEN STUDENTS
UNDER SARABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹จิราภรณ์ อินทร์พรหม Jirapron Inprom ²เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต Sowwanee Sikkhabandit

³ปัญญา ธีระวิทยเลิศ Panya Theerawitthayalert

^{1,2}มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ North Bangkok University, Thailand

³มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: nokjira23@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน 1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาที่ส่งเสริมสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นครูปฐมวัยในโรงเรียน จำนวน 92 คน และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน ขั้นตอน 2 พัฒนารูปแบบฯ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ขั้นตอน 3 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบฯ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คนด้วยเลือกแบบเจาะจง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์ มี 7 ตัวชี้วัด 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาองค์ความรู้ มี 7 ตัวชี้วัด 3) สมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์ มี 7 ตัวชี้วัด 4) สมรรถนะด้านการมีส่วนร่วม มี 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการการ

*Received: April 01, 2024, Revised: April 22, 2024, Accepted: April 22, 2024.

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก(Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

บริหาร K-POLC ประกอบด้วย 1) การให้ความรู้ (Knowledge) มี 5 ตัวชี้วัด 2) การวางแผน (Planning) มี 5 ตัวชี้วัด 3) การจัดองค์กร (Organizing) มี 5 ตัวชี้วัด 4) การนำปฏิบัติ (Leading) มี 5 ตัวชี้วัด 5) การควบคุมองค์กร (Controlling) มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 6 ทักษะ ประกอบด้วย 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการวัด 3) ทักษะการจำแนกประเภท 4) ทักษะการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูล 5) ทักษะการลงความเห็นข้อมูล 6) ทักษะการพยากรณ์ และผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารสถานศึกษา, สมรรถนะ, ครูปฐมวัย, ประสบการณ์แบบเชิงรุก, ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์, เด็กปฐมวัย

Abstract

The objective of this research article was to study school administration that promotes kindergarten teachers' competency in organizing active learning experiences to develop kindergarten students' science processing skills under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1. It was a combined methods research with a 3-step research method: Step 1: Studying the needs for development that promotes the competency of kindergarten teachers in organizing active learning experiences to develop kindergarten students' science processing skills under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1. The questionnaire was used, the sample group was 92 kindergarten teachers in the school and interviews with 9 key informants. Step 2: Developing the model by interviewing 5 experts. Steps 3: Trialing and evaluating the model from a sample of 6 people selected purposively. Analyzing quantitative data with basic statistics such as percentages, averages, and standard deviations and qualitative data analysis using content analysis. The research results found that the school administration model promoted the competency of kindergarten teachers in organizing active learning experiences to develop the science processing skills of kindergarten students under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1, it consisted of 3 components; Component 1: organizing English learning for communication according to the international English proficiency standard framework, 4 competencies, consisting of 1) competency in organizing experiences had 7 indicators, 2) Competency in knowledge development had 7 indicators, 3) Competency in human relations had 7 indicators, 4) Competency in participation had 7 indicators. Component 2: The K-POLC management process consisted of 1) Knowledge had 5 indicators, 2) Planning had 5 indicators, 3) Organizing had 5 indicators, 4) Leading had 5 indicators, 5) Controlling had 5 indicators. Component 3:

Scientific processing skills, consisting of 6 skills; 1) observation skills, 2) measurement skills, 3) classification skills, 4) organization and interpreting data skills, 5) data annotation skills, and 6) forecasting skills. The results of evaluating the feasibility and usefulness of a school administration model that promoted kindergarten teachers' competency in organizing active learning experiences to develop kindergarten students' science processing skills under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1, overall, it was at the highest level of feasibility and usefulness.

Keywords: Model, School Administrative, Competency, Kindergarten Teacher, Active Learning Experience, Science Processing Skills, Kindergarten Students

บทนำ

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่เน้นเรื่องความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารสามารถสื่อสารถึงกันได้อย่างไร้พรมแดน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทั่วโลกเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้เกิดวิทยาการที่ก้าวหน้าอย่างมากมาย และการเป็นผู้เชี่ยวชาญข้อมูลข่าวสารที่ง่ายและรวดเร็วขึ้นนี้เองจึงทำให้ผู้คนจะต้องเกิดการเรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลาจากทุกมุมโลก ขณะเดียวกันก็จำเป็นจะต้องเป็นผู้รู้จักกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ สามารถใช้วิจารณ์จนได้ตรงถึงความน่าเชื่อถือและพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ได้เป็นอย่างดีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองสูงสุด จากสถานการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นการป้อนความรู้จากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียวหรือที่เรียกว่า Teacher Center นั้นมีอาจพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเกิดคุณลักษณะสำคัญต่อการเป็นผู้แสวงหาและคัดกรองข้อมูลด้วยตนเองได้

รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาในระยะ 20 ปี โดยเป้าหมายหนึ่งคือประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) ส่วนเป้าหมายย่อยส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ “เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย” เด็กปฐมวัยจึงถือว่าเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาในทุกด้านเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่พัฒนาการด้านต่างๆ โดยเฉพาะสมองมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่ดีถูกต้องตามหลักพัฒนาการเด็กจะเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น การพัฒนาจึงต้องพัฒนาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะในช่วงนี้ เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้ดีและเป็นการวางรากฐานในการศึกษาในระดับต่อไปของชีวิต ซึ่งการพัฒนาศักยภาพให้มีความเป็นเลิศนั้น เป็นผลจากการส่งเสริมพัฒนาการตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับเทพกัญญา พรหมขัติแก้ว (2554) และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัยว่าเป็นช่วงที่สำคัญเนื่องจากเด็กช่วงปฐมวัย 0-6 ปี มีการพัฒนาสูงสุด ซึ่งเซลล์สมองในช่วงนี้จะแตกเพิ่มเส้นใยในสมองเชื่อมโยงระหว่างเซลล์สมองด้วยกันอย่างมากอย่างรวดเร็วและจะมีความสามารถในการเรียนรู้ดีกว่าในวัยอื่นๆ จึงกล่าวได้

ว่า ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการวางรากฐานให้แก่บุคลากรในประเทศตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งเด็กปฐมวัยจึงถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาในทุกด้าน หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องตามหลักพัฒนาการหลักการเรียนรู้และหลักวิชาการแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาต่อไป ซึ่งในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี การสื่อสาร และการดำเนินชีวิต เด็กจึงต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ การเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การพัฒนาเด็กต้องไม่ใช่การให้ความรู้ แต่เป็นการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2556) ได้แก่ ทักษะการคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้เท่าทันสารสนเทศ รู้เท่าทันสากล สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และมีทักษะชีวิต (กันตวรรณ มีสมสาร, 2560)

จากโจทย์ปัญหาทางการศึกษาที่ท้าทายอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อการก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เยาวชนของประเทศเติบโตขึ้นมาด้วยการเป็นคนที่ดี เก่ง และมีความสุข สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นได้อย่างแท้จริง และสามารถคิดเป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้จึงต้องสร้างให้เยาวชนไทยสามารถยืนอยู่บนโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย สามารถเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน ตลอดจนเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนจากการที่ผู้สอน คือ ผู้ถ่ายทอด เป็นผู้ให้ความรู้ปรับบทบาทกลายเป็นผู้ชี้แนะและให้วิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) การเรียนรู้แบบเชิงรุก (active learning) เป็นแนวการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ เด็กมีการเรียนรู้อย่างตื่นตัวมีชีวิตชีวา สร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ตนสนใจ ผ่านการลงมือทำกับวัตถุ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้แสดงความคิดของตนเองขณะทำกิจกรรม โดยครูสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ดังนั้น การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิควิธีการสอน และกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีความกระตือรือร้นมากขึ้น มีความสนใจและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แต่วิธีการสอนแบบเชิงรุกใช้กิจกรรมได้หลายรูปแบบ เช่น การศึกษากรณีเฉพาะ (Case Studies) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Plays) การใช้เกม (Game) เป็นต้น มีงานวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากยืนยันว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเรียนรู้กันอย่างจริงจัง (actively involved) แม้แต่การเรียนรู้จากการฟังผู้เรียนก็ต้องได้ปฏิบัติ การฟังจริงๆ อย่างตั้งใจจึงจะเกิดการเรียนรู้ได้ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่าสองทศวรรษให้ข้อเสนอว่าผู้เรียนต้อง “ทำ” มากกว่าเพียงแค่ฟัง กล่าวคือ ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน อภิปราย หรือแก้ปัญหาที่สำคัญที่สุดต้องปฏิบัติอย่างจริงจังในงานที่ใช้การคิดขั้นสูงในระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน เหตุนั้นการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกสำหรับเด็กปฐมวัยว่าเป็นการจัดกิจกรรมแบบรูปธรรม เปิดโอกาสให้เด็กเลือกกิจกรรมและอุปกรณ์โดยใช้ประสาทสัมผัส ตัดสินใจและคิดอย่างอิสระ ผ่านการปฏิบัติ ทดลอง ใช้คำถาม ลงมือแก้ปัญหาโดยการเรียนรู้ผ่านการลองถูกลองผิด ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 ที่เน้นและให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจด้วยกระบวนการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนสังคมและส่วนรวม จะเห็นได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีแนวทางที่สามารถตอบโจทย์ของการจัดการศึกษาเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

ในการพัฒนาเด็กให้มีลักษณะดังกล่าว ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก หากครูมีคุณภาพจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีตามไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาทักษะเด็กปฐมวัยสู่ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ในการพัฒนาเด็กให้มีทักษะดังกล่าวครูเองจะต้องมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้วย โดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน และที่สำคัญคือการพัฒนาให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาครูถือเป็นหัวใจของการพัฒนาผู้เรียน ดังพระราชกระแสรับสั่งด้านการศึกษารัชกาลที่ 9 ความตอนหนึ่งว่า “เรื่องครูมีความสำคัญไม่น้อยกว่านักเรียน ปัญหาหนึ่งคือ การขาดครู เพราะจำนวนไม่พอและครูย้ายบ่อย ดังนั้น ก่อนคัดเลือกเด็กที่จะมาพัฒนา ต้องพัฒนาครูก่อนให้พร้อมที่จะสอนเด็ก ให้ได้ผลตามที่ต้องการ จึงต้องคัดเลือกครูและพัฒนาครูจะต้องตั้งฐานะในสังคมของครูให้เหมาะสมและปลูกจิตสำนึกโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการคือการให้ทุนและอบรม กล่าวคือต้องมีความรู้ทางวิชาการในสาขาที่เหมาะสมที่จะสอน ต้องอบรมวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีความเป็นครูที่แท้จริงคือมีความรักความเมตตาต่อเด็ก ควรเป็นครูที่ห่วงใย เพื่อจะได้มีความผูกพันและคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดของตน ไม่คิดย้ายไปย้ายมา” จากพระราชกระแสรับสั่งด้านการศึกษารัชกาลที่ 9 ข้างต้น พบว่า การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2550)

กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนะให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ให้มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ ผู้สอนต้องพิจารณาถึงแนวการจัดประสบการณ์ที่หลักสูตรแกนกลางฯ กำหนด โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งความสนใจ ความสามารถ และสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยเป็นหลักในการกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และแผนการจัดประสบการณ์ และควรกำหนดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยแต่ละช่วงอายุให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ ระดับพัฒนาการ และลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งนี้ เด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสลงมือกระทำ เคลื่อนไหว สำรวจ สังเกต ทดลอง เล่น สืบค้น คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้น ความรู้และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จึงนับเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานของการคิดและนำไปสู่การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ และสิ่งนั้นจะมีความหมายต่อเด็กอย่างยิ่ง หากได้เล่นหรือทำงานกับสิ่งที่ตนเองสนใจและการนำความรู้และวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพสติปัญญาและธรรมชาติของเด็กปฐมวัยจะเป็นการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ให้เด็กได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นทักษะที่

ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยสามารถคิดหาเหตุผล แสวงหาความรู้สามารถแก้ปัญหาได้ตามวัยของเด็กจึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเองจากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานหรือทักษะเบื้องต้นที่ควรส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ดังที่ นิศารัตน์ แซ่ซัง (2552) กล่าวว่า การให้เด็กได้รับประสบการณ์เรียนรู้ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอจะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเป็นคนมีจิตใจเป็นนักวิทยาศาสตร์ไม่หลงเชื่ออะไรง่ายๆ รู้จักใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล รู้จักแสวงหาความรู้อยู่เสมอซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และพื้นฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้น นิศารัตน์ แซ่ซัง (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไว้ว่า การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้เกิดในตัวเด็กเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญทางการศึกษาและเป็นการแก้ปัญหาค้นคว้าให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผึก ปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น ซึ่งเป็นการเตรียมเด็กให้มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในระดับปฐมวัย ตามคำกล่าวของยศวีร์ สายฟ้า (2551) ที่กล่าวว่า เด็กเปรียบเสมือนแก้วน้ำที่พร้อมจะถูกเติมเต็ม และคำกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก ตั้งแต่เมื่อแรกเกิดการเรียนรู้ หรือประสบการณ์เดิมของเด็กเปรียบเสมือนกับแก้วที่มีน้ำอยู่แล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกนั้นล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ น่าสืบค้น น่าสำรวจ ดังนั้นเมื่อเด็กเริ่มเจริญวัยขึ้นและรับประสบการณ์ใหม่ๆ เข้ามามากขึ้น แก้วที่มีน้ำอยู่บ้างแล้วนั้นก็ถูกเติมถึงขอบแก้ว ซึ่งนั่นก็หมายความว่า การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ และการสร้างความหมายใหม่ในสิ่งต่างๆ ของเด็กได้เกิดขึ้นแล้วนั่นเอง บริบทดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย กล่าวคือ หลักสำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์นั้นก็คือ การสร้างความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยกับประสบการณ์วิทยาศาสตร์จะสอดคล้องกัน โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นทักษะทางสติปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการฝึกฝนกระบวนการทางความคิดอย่างมีระบบโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการรับรู้ การค้นหาศาสตร์ความรู้ การสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา เด็กเป็นเหมือนนักวิทยาศาสตร์ตัวน้อยๆ ที่มีความสงสัยใคร่รู้มีคำถามเกี่ยวกับโลก ธรรมชาติรอบตัว และเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวผ่านประสบการณ์ต่างๆ ตลอดเวลา การกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นการตอบสนองต่อธรรมชาติของการเรียนรู้ของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นทักษะและลักษณะนิสัยของบุคคลที่ช่วยในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกรอบตัวจึงควรส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัย (อัญชลี ไสยวรรณ, 2548)

จากการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2562) โดยมีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียน โดยเปิดโอกาสให้เด็กคิดและลงมือทำ แต่จากผลการศึกษาผลการประเมินด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยส่วนมากจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่นำเสนอสาระความรู้และกระบวนการด้วยความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาความรู้ความ

เข้าใจ การสืบเสาะหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2564) แสดงให้เห็นว่าเด็กควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้กมีผลการประเมินพัฒนาการด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้นจากปีการศึกษา 2564 อีกทั้ง การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนการสอนที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเองย่อมจะส่งผลต่อคุณภาพและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังที่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2554) กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้แพร่หลาย ครูปฐมวัยส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งในด้านเนื้อหาวิทยาศาสตร์ ด้านวิธีสอนวิทยาศาสตร์ และด้านบริบทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาปฐมวัย มิได้เป็นการศึกษาภาคบังคับและในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดกรอบสาระของหลักสูตรไว้กว้างๆ ส่งผลให้สาระของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ไม่มีความชัดเจน และครูปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่ได้จบสาขาวิชาวิทยาศาสตร์โดยตรงจึงทำให้ขาดทักษะในการจัดประสบการณ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัย

จากความสำคัญของการศึกษาระดับปฐมวัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน โดยตระหนักถึงความเป็นบริบทของปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่ขาดพื้นฐานประสบการณ์ด้านต่างๆ เด็กปฐมวัยจะสามารถเรียนรู้จากการปฏิบัติได้ดี อีกทั้งมีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ (พ.ศ. 2545-2559) โดยเน้นกระบวนการที่นักเรียนเป็นผู้คิดและลงมือปฏิบัติศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ Visser (2000) กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นระหว่างที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้มีความสามารถในการสืบเสาะหาความรู้และแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ มีการพัฒนาด้านกระบวนการคิดขั้นสูง มีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงเจตคติและค่านิยมที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นคุณลักษณะของผู้มีจิตวิทยาศาสตร์ส่งผลทำให้บุคคลสามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ครบถ้วนในสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ และเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นๆ รู้ถึงสิ่งที่ได้มาซึ่งความรู้ที่ถูกต้อง และจากงานวิจัยที่ผ่านมาที่มีการจัดประสบการณ์เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียนในหลายด้าน เช่น การแก้ปัญหา การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การจัดประสบการณ์เชิงรุกยังมีรูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การใช้เกม การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษา เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าการจัดประสบการณ์เชิงรุกส่งผลดีในแต่ละด้านที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) มาเป็นตัวจัดกระทำให้เกิดกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เพราะการจัดประสบการณ์แบบนี้สามารถเป็นวิธีที่สนองต่อการปูพื้นฐานประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี มีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพให้ทุกๆ ด้าน จำเป็นต้องมีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในทุกๆ ด้าน ให้เหมาะสมตามหลักสูตรและศักยภาพของแต่ละบุคคล จากการบริหารสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

เขต 1 พบปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดประสบการณ์ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะครูให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลที่คุณภาพของเด็ก

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย และส่งเสริมให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างมีความหมาย อีกทั้งยังได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาที่ส่งเสริมสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ในขั้นตอนที่ 1 จะดำเนินการโดยจำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ และเผยแพร่ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 3 แนวคิด ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารสถานศึกษา 2) สมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) 3) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งแต่ละแนวคิดประกอบด้วย องค์ประกอบ ดังนี้

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning: P) 2) การจัดองค์การ (Organizing: O) 3) การนำ (Leading: L) และ 4) การควบคุม (Controlling: C) ซึ่งสรุป กระบวนการบริหาร

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำปฏิบัติ (Leading) การควบคุมการปฏิบัติงาน (Controlling)

2. สมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) การพัฒนาความสามารถของครูปฐมวัยให้มีกระบวนการการจัดประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว โดยมีกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดประสบการณ์ 2) การพัฒนาองค์ความรู้ 3) มนุษย์สัมพันธ์ 4) การมีส่วนร่วม

3. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ความสามารถหรือความชำนาญในการใช้กระบวนการคิดที่เป็นระบบของเด็กปฐมวัยเพื่อแสวงหาความรู้หรือวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ได้แก่ 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการวัด 3) ทักษะการจำแนกประเภท 4) ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล 5) ทักษะการลงความเห็นข้อมูล 6) ทักษะการพยากรณ์

ส่วนที่ 2 ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 (ความสามารถที่เป็นอยู่และความสามารถที่พึงประสงค์) โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 117 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้มาจากการใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) เป็นเครื่องมือกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนของกลุ่มประชากรโดยกำหนดความคลาดเคลื่อน 5%

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความสามารถที่เป็นอยู่และความสามารถที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การจัดประสบการณ์ 2) การพัฒนาองค์ความรู้ 3) มนุษย์สัมพันธ์ 4) การมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 3 ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัยจำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน ครูเชี่ยวชาญด้านปฐมวัย 1 คน และครูเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์จำนวน 1 คน รวมจำนวน 9 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (purposive sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยจะดำเนินการเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาไว้แล้วในบทที่ 2 แล้วนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ดังกล่าว มาเป็นข้อมูลสำหรับการยกร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ส่วนที่ 2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ความเหมาะสม และความถูกต้อง ของร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองและประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัยนี้ จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้างคู่มือเพื่อการทดลองใช้ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยนำทดลองใช้ที่ครูปฐมวัย จำนวน 6 คน จากโรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธบาท ในโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย เป็นระยะเวลา 1 เดือน

ส่วนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในการนำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 รวมจำนวน 6 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล 4 สมรรถนะ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์ มี 7 ตัวชี้วัด 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาองค์ความรู้ มี 7 ตัวชี้วัด 3) สมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์ มี 7 ตัวชี้วัด 4) สมรรถนะด้านการมีส่วนร่วม มี 7 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร K-POLC ประกอบด้วย 1) การให้ความรู้ (Knowledge) มี 5 ตัวชี้วัด 2) การวางแผน (Planning) มี 5 ตัวชี้วัด 3) การจัดองค์กร (Organizing) มี 5 ตัวชี้วัด 4) การนำปฏิบัติ (Leading) มี 5 ตัวชี้วัด 5) การควบคุมองค์กร (Controlling) มี 5 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 3 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 6 ทักษะ ประกอบด้วย 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการวัด 3) ทักษะการจำแนกประเภท 4) ทักษะการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูล 5) ทักษะการลงความเห็นข้อมูล 6) ทักษะการพยากรณ์

ผลการทดลองและประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ดังนี้

ผู้วิจัยสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อนำไปทดลองใช้ร่างรูปแบบฯ โดยผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับครูปฐมวัยจำนวน 6 คน จากโรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธบาท ในโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย เป็นระยะเวลา 1 เดือน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 และประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ในการนำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวม

รูปแบบฯ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดประสบการณ์	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การพัฒนาองค์ความรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. มนุษย์สัมพันธ์	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การวางแผน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การจัดการองค์กร	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7. การนำปฏิบัติ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
8. การควบคุม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการจัดประสบการณ์ 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาองค์ความรู้ 3) สมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) สมรรถนะด้านการมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 ระบบการบริหารจัดการความรู้ K-POLC ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ (Knowledge) 2) การวางแผน (Planning) 3) การจัดองค์กร (Organizing) 4) การชี้นำ (Leading) และ 5) การควบคุม (Controlling) และองค์ประกอบที่ 3 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการวัด 3) ทักษะการจำแนกประเภท 4) ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล 5) ทักษะการลงความเห็นข้อมูล 6) ทักษะการพยากรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ มีความความเป็นผู้นำทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูปฐมวัยได้พัฒนาสมรรถนะของตนเองอยู่เสมอ มีการอบรมพัฒนาครูปฐมวัย นำเทคโนโลยีที่ทันสมัย และพัฒนาการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้มีความน่าสนใจ และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีระบบ คอยตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีการนำแนวคิดเสนอต่อผู้ปกครอง และชุมชนให้เห็นความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต และคณะ (2566) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ระดับมัธยมศึกษา เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบ

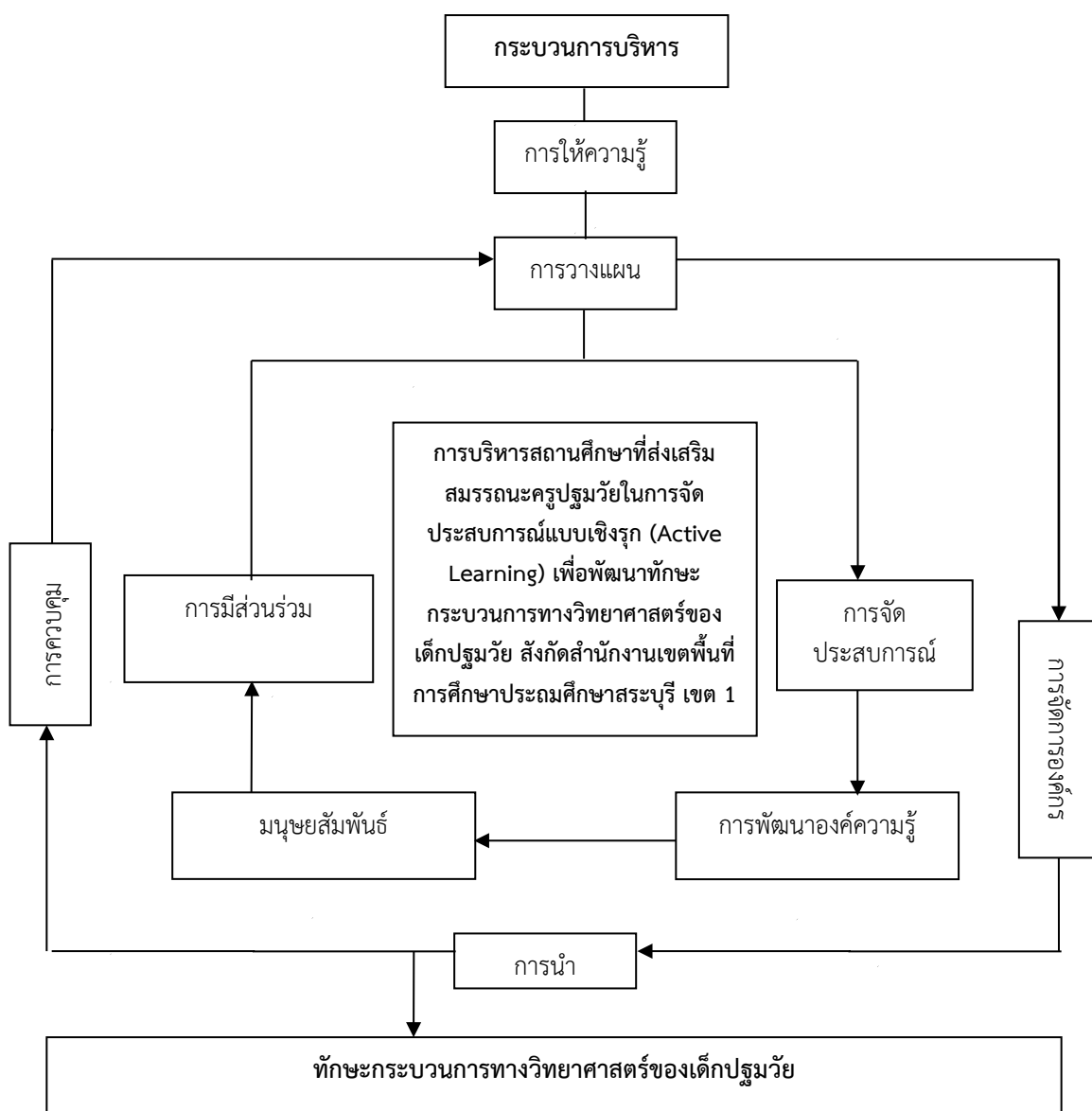

อ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ประกอบด้วย (1) หลักสูตรภาษาอังกฤษ (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) การวัดและประเมินผล (4) สื่อนวัตกรรม/สารสนเทศ (5) การจัดแหล่งเรียนรู้ (6) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ 2) องค์ประกอบของระบบการบริหารจัดการความรู้ K-POLC ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การให้ความรู้ (Knowledge) การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) การควบคุม (Controlling) 3) องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ โครงการพัฒนาสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย หวังมีงมี (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 7 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) สมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล 3) สมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีและการรู้เท่าทันสื่อ 4) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 5) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6) สมรรถนะด้านการข้ามวัฒนธรรม 7) สมรรถนะด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก

การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพราะผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญของการนำรูปแบบฯ ดังกล่าวไปแก้ปัญหาต่างๆ ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) และที่สำคัญนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยให้เด็กมีทักษะทางวิทยาศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานของกระบวนการคิดที่นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในการออกแบบหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาครู รวมถึงการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทกา วารินทร์ (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการเนื้อหาสาระที่สอน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) หลักการของรูปแบบมี 4 หลักการ คือ สนองความต้องการของผู้รับการพัฒนา การยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการ การมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา ความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) กระบวนการพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ การสร้างความต้องการในการพัฒนา การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา การออกแบบและวางแผนการพัฒนา การดำเนินการตามแผนพัฒนา และการประเมินผลการพัฒนา

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 1 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการการบริหาร K-POLC และองค์ประกอบที่ 3 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพเด็กปฐมวัยให้มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากร ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยการจัดอบรม/สัมมนา ศึกษาดูงานก่อน

1.2 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องควรนำไปปรับใช้ในบริบทของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์แบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในระดับต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่

2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่

2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). นโยบายด้านการศึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. แหล่งที่มา <http://www.bic.moe.go.th/th/index.php>. สืบค้นเมื่อ 1 ก.พ. 2562.

กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21.

วารสารวไลยของกรณ์ปริทัศน์. 7(2). 45-56.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). ทักษะทางสังคม พื้นฐานการอยู่ร่วมอย่างมีความสุข. แม่และเด็ก. 31(432). 102-103.

ฉัตรชัย หวังมีจมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียนเปลี่ยนสมรรถนะ. Journal of HRintelligence. 12(2). 47-63.

เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว. (2554). ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 40(174). 32-35.

- นันทกา วารินิน. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นิสารัตน์ แซ่ซ่ง. (2552). ผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2551). เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง “สอนวิทย์-คณิตในระดับปฐมวัยอย่างไรให้สนุก และได้มาตรฐาน” สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ตลาดาพับลิเคชั่น
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). คู่มือวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. (2562). แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ. แหล่งที่มา https://srb1.go.th/?page_id=4081 สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2566.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. (2564). การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ. แหล่งที่มา <https://srb1.go.th/?cat=14> สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550). ครูของแผ่นดิน : ประมวลพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต และคณะ. (2566). รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ระดับมัธยมศึกษา เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 10(3). 351-362.
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2548). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Keeves, P. J. (1988). *Model and Model Building Education Research, Methodology and Measurement: An International Handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.
- Likert, Rensis. (1932). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.
- Visser, A. (2000). Chronic Diseases, Aging, and Dementia: Implications for Patient Education and Counselling (Book Reviews). *Patient Education and Counselling*. 39. 293- 309.